

ἔχανα ὅλον μου τὸ κύρος, πράγμα ἀφόρητον δι' ἐμέ.

Εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ὑπάρχουν πολλοὶ δραματικοὶ συγγραφεῖς. Γνωρίζω ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἄνευ δυσαρρεσκείας θὰ ἐψήφισαν ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἄλλ' ἐγὼ θὰ ἠδυνάμην πλέον νὰ κρίνω ἐλευθέρως τὰ ἔργα των;

Βεβίως θὰ ἐτήρουν τὴν ἐλευθερίαν μου καὶ κανεὶς δὲν θὰ δυσηρεστεῖτο, διότι εἶνε ἄνδρες ὑπερόχου πνεύματος καὶ ἀπηλλαγμένοι μικρολογιῶν.

Τὸ κοινὸν φαντάζεται ὅτι χρειάζεται μεγάλη τόλμη διὰ νὰ εἰπῇ εἰς κριτικὸς ὅτι ἐν δράμα τοῦ Δουμᾶ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκει κακόν, εἶνε κακόν. Ὅχι, τίποτε εὐκολώτερον τούτου εἰζεύρω ὅτι ἀνὸ Δουμᾶς εὐρεθῆ εἰς τὴν κακὴν του, ἡμπορεῖ νὰ δυσαρεστηθῆ, ἀλλὰ θὰ μεταμεληθῆ ἀμέσως. Εἶνε ἀνώτερος μικροπροπειῶν. Δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον δυσηρεστήσα περισσότερον τοῦ Σαρδοῦ. Ἄλλὰ ὑπολήπτομαι αὐτὸν ἀρκούντως, ὥστε νὰ πιστεύω ὅτι, καίτοι θεωρῶν με ὡς ἄνθρωπον μὴ δυνάμενον νὰ ἐνοήσῃ τὰ ὠραία ἔργα, θὰ ἐψήφισεν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀν δὲν εἶχε προγενεστέρως ὑποχρεώσεις.

Τὸ ἀληθὲς θάρρος συνίσταται εἰς τὸ νὰ λέγη τις περὶ τοῦ ἀσημάντου ἔργου δημοσιογραφικοῦ τινὸς ὅ,τι ἀληθῶς φρονεῖ. Τὸ μῖσός του εἶνε ἀδυσώπητον. Σᾶς ὁμολογῶ ὅτι ἐγὼ, ὅστις τὴν εἰλικρίνειαν ἐθήκα ὡς νόμον, ἐδίσταζα ἐνίοτε νὰ κάμω λόγον περὶ θωδεδιλλείου, τὸ ὁποῖον ἠδυνάμην νὰ περῆθω ἐν σιγῇ, χωρὶς νὰ παρατηρηθῆ τὸ πράγμα. Πρὸς τί ἔλεγον καθ' ἑαυτόν; Κανεὶς δὲν θὰ προσέξῃ τὴν παράλειψιν. Καὶ γνωρίζω τὸν συγγραφέα· ἀν ρίψω κάτω τὸ ἀριστοῦργημά του, ἐπὶ ἐξ μῆνης θὰ με καταδικάσῃ με τὸς ὑβριστικὸς ὑπαινιγμούς του! Ἄλλ' οὐδέποτε ὑπεχώρησα εἰς τὰς δειλὰς ταῦτας ὑπαχωρεύσεις καὶ αἰσθάνομαι διὰ τοῦτο κῆποιαν ὑπερηφάνειαν.

Δὲν ἔχει οὕτως προκειμένου νὰ κρίνη τις τὸν Δουμᾶν, τὸν Φεγιέ, τὸν Παλλιερώαν, τὸν Σαρδοῦ, τὸν Ἀλεβῦ, τὸν Μεγιὰκ καὶ ἄλλους συγγραφεῖς τοιαύτης ἀξίας. Δυσαρεστοῦνται τὴν μίαν ἡμέραν, τὴν ἄλλην σοῦ δίδουν τὸ χέρι.

Δὲν ἀποσύρομαι λοιπὸν τοῦ ἀγῶνος ἐκ φόβου μὴ δυσαρεστήσω αὐτούς. Ὅχι, ἀποσύρομαι αὐτοῦ, διότι εἶμαι δούλος τῆς κοινῆς γνώμης. Τὸ κοινὸν θὰ ὑποθέτῃ ὅτι ὑποψήφιος καὶ βραδύτερον ἀκαδημαϊκός, ἀν ἐμελλον νὰ ἐκλεχθῶ, δὲν δύναμαι πλέον νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δὲν λέγω πλέον αὐτὴν. Θὰ ἔχανα τὸ ἡμισυ τῆς δυνάμεώς μου.

Ἐθυσίασα ἤδη πολλὰ εἰς τὴν κοινὴν γνώμην. Διὰ νὰ κατακτήσω αὐτὴν, ἀπέκρουτα πάσας τὰς τιμὰς, αἱ ὁποῖαι εἶνε τὰ τυχερὰ τοῦ ἐπαγγέλματός μου! προεδρείας, παράσημα καὶ τὰ λοιπὰ ἀπεμακρύνθη ἀυστηρῶς τῆς κοινωνίας,

μὴ δεχόμενος ποτὲ πρόσκλησιν, ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ μὲ ἐκθέσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποδώσω χάριν ἀντὶ χάριτος· ἔζησα δίκην ἀγριμίου· προτιμότερον νὰ παραμείνω ἀγριμίου.

Ἐὰν ἡ δημοσιογραφία τὴν ὁποίαν ἠγάπησα σχεδὸν ὅσον καὶ τὸ Διδασκαλεῖον (Ecole normale) εἶχεν ἀνάγκην ἐμοῦ διὰ νὰ ἀντιπροσωπευθῆ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ. Ἴσως ἡ ἰδέα αὕτη μὲ μετέπειθεν. Ἄλλ' ἐπρωσωπεῖται ἐν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου πρυτάνεως ἡμῶν Τζῶν Λεμοέν, βλέπω δ' ὅπισθεν αὐτοῦ δύο ἄλλους, ἴσως τρεῖς, οἵτινες βρῖνουσιν ἡρέμα πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ θὰ καταλάβωσι λαμπρῶς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἀφίνω εἰς αὐτούς. Ἐγὼ μίαν μόνην φιλοδοξίαν ἔχω· ἐπὶ τοῦ τάφου μου νὰ τεθῆ αὐτὴ ἡ ἐπιγραφή, ἡ συνοψίζουσα τὸν βίον μου:

Σ Α Ρ Σ Α Ι

Καθηγητὴς καὶ δημοσιογράφος.

Ἐτελείωσα τὸ ἄρθρον μου Χιλιάδας ἐπὶ χιλιάδων διέσπειρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἔγραψα μετὰ μεγαλειτέρως συγκινήσεως καὶ στενοχωρίας. Διότι αἱ συζητήσεις αὐταὶ εἶνε ἐξ ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐπανάρχεται τις. Ἀποτελοῦσιν ἰσοβίους ὑποχρεώσεις.

Ἄλλ' ἡ θυσία ἐγένετο, ἡ γέφυρα ἐκόπη ὀπισθὲν μου· καὶ τώρα ἐμπρός!

(Κ.).

Francisque Sarcey.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΩΣ ΑΔΥΝΑΤΙΣΕΝ Ο ΖΟΛΑ

Ἐπεσκέφθη πρό τινος τὸν Ζολᾶ ἰταλὸς τις δημοσιογράφος ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸν περὶ τοῦ νέου ἔργου του, τοῦ Ἀνθρώπινου κτήνους. Καθ' ἣν στιγμὴν δὲ ἔπεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα εἶπεν:

— Αὐτὴν τὴν φοράν σᾶς εὐρίσκω ὡσὰν νεώτερον καὶ ἀμειότερον παρ' ἄλλοτε. Ὅταν σᾶς εἶχα ξαναἰδῆ τὴν τελευταίαν φοράν μου ἐφάνητε χονδρός, βαρῦς· τώρα ὅλα αὐτὰ ἔλειψαν.

— Καὶ αὐτὸ τὸ ὀφείλω εἰς μίαν καλὴν σύμπτωσιν. Ἐτυχεν ἐν βράδῳ εἰς τὸ θέατρον ἐνθ' ἐπερνοῦσα μέσα ἀπὸ τὰ καθίσματα διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν θέσιν μου, νὰ εἶνε ἐκεῖ ἐμπρὸς καὶ ὁ ζωγράφος Παραφέλης. Γυρίζω καὶ τοῦ λέγω: «Τί βάσανο νὰ εἶνε κανεὶς παχὺς». Μοῦ ἀποκρίνεται: «Ἄμα θέλεις ἡμπορεῖς ν' ἀδυνατίσῃς». Εἰς τὸ πρῶτον διάλειμμα τὸν εὐρίσκω καὶ τὸν ἐρωτῶ πῶς ἡμπορῶ ν' ἀδυνατίσω. Μοῦ λέγει λοιπὸν ὅτι ὁ μόνος καὶ ἀπλουστάτος τρόπος διὰ νὰ ἐκατορθώσω εἶνε νὰ μὴν πίνω οὔτε νερὸν, οὔτε τίποτε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὸ πρόγευμα ἠθέλησα νὰ δοκιμάσω. Ἡ γυναῖκά μου ἐθῶμισε, μοῦ εἶπε πῶς θὰ καταστρέψῃ τὴν ὑγίαν μου με αὐταῖς ταῖς πρέλλαις. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἀναποδογύρισα τὸ ποτήρι μου καὶ δὲν ἔπια τίποτε· ἐξηκολούθησα δὲ τὴν ξηρασίαν αὐτὴν ἐπὶ ἡμέρας. Αἱ λοιπὸν μετὰ μίαν ἐβδομάδα εἶχα ἐλαφρόση κατὰ δέκα λίτρας καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐξεφορτώθηκα ἀπ' ἐπάνω μου σαράντα λίτρας πάχους. Καὶ ἡ ὑγεία μου εἶνε λαμπρὰ καὶ εἶμαι κατευχαριστημένος.